

لایبور؛ شاخص نرخ بهره در جهان

ترجمه و گرد آوری: مسعود رضا طاهری - نرخ لایبور (LIBOR)(LONDON INTER BANK OFFERING RATES)

نرخ متوسط سود سپرده گذاری دلار آمریکا بین گروه ویژه ای از بانک ها در لندن است. این نرخ به طور روزانه برای ارزشهای عمده تعیین می شود. نرخ لایبور برای دوره های متفاوت سپرده گذاری معتبر است. بانک های بین المللی که مقر اصلی آنها در اروپا است نرخ لایبور را حتی با زمان یک شب محاسبه می کنند. بازار دلار آمریکا در اروپا بزرگ ترین بازار مالی بین المللی را تشکیل می دهد که شهر لندن مرکز عمده این بازار است.

نرخ لایبور یکی از مهمترین شاخص های اقتصادی است که امکان ارزیابی هزینه و سود سپرده را برای سرمایه گذاران بین المللی فراهم می کند.

نرخ لایبور ارتباط تنگاتنگی با نرخ متوسط یک ساله شاخص CMT (CONSTANT MATURITY TREASURY) (نرخ سر رسید ثابت اسناد اعتباری در بانک مرکزی آمریکا) دارد و به طور گسترده ای نیز با نوسان شاخص COFI (COST OF FUND INDEX) هزینه پول در ارتباط است.

نرخ لایبور بر اساس مدت زمان دوره های مختلف سپرده گذاری متفاوت است و از این رو با شاخص ARM (ADJUSTABLE-RATE MORTGAGE) نرخ سپرده تعادلی نیز شناخته می شود، دوره های یک ماهه، شش ماهه و یک ساله رایج ترین دوره های مختلف سپرده گذاری در بانکهای لندن است که البته دوره شش ماهه عمومیت بیشتری در این بازار دارد.

شاخص ARM نرخ لایبور قیمت اولیه کمتری نسبت به دیگر نرخ لایبور قیمت اولیه کمتری نسبت به دیگر نرخ های لایبور به وام گیرندگان ارائه می کند و در مقایسه با دیگر نرخ های مورد نظر در این بازار همچون نرخ شش ماهه خزانه داری فدرال آمریکا، گواهی سپرده شش ماهه و شاخص بلوک ۱۱ گانه هزینه سرمایه (11th District COFI) رقابتی تر است.

نرخ LIBOR ARMS به طور کلی این امکان را برای قرض گیرندگان فراهم می آورد که به وسیله نرخ های بهره دوره ای و ثابت از آثار نوسانات زیاد آن برحذر باشند، نرخ لایبور ARMS معمولاً استهلاک سرمایه منفی ندارد.

شاخص بلوک ۱۱ گانه هزینه سرمایه (COFI) نیز که یک شاخص فرعی در کنار نرخ بهره لایبور مورد نظر کارشناسان، سرمایه داران و سپرده گذاران بزرگ دنیا است، وزن متوسط نرخ بهره ای

است که توسط یازده بانک فدرال آمریکا که وام مسکن ارائه می کنند، برای حساب های پس انداز و جاری ، مساعده از بانکهای فدرال ، اعطای وام مسکن و دیگر منابع سرمایه ای مورد محاسبه قرار میگیرد.

سرپرستی حوزه های ۱۱ گانه بانکهای فدرال که بر اساس سپرده های موسسات پس انداز و وام مسکن ارائه می نمایند در ایالات آریزونا ، کالیفرنیا و نوادا است .

زمانی که بیشترین میزان این شاخص مربوط به حساب های پس انداز باشد، این شاخص نرخ بهره بازار را در هر دو جهت بالا و پایین دچار نوسان می کند.

در این میان شاخص نرخ ARMS در کنار شاخص نرخ (COFI) نسبت به دیگر شاخص ها نوسان کمتری برخوردار است . شاخص (COFI) اگرچه تمایل و گرایش اصلی بازار را مشخص می کند، با این حال شاخص می تواند گاهی مخالف روند بازار حرکت کند ؛ این شاخص آرام ترین و باثبات ترین شاخص در مقایسه با شاخص های نرخ سپرده های تعادلی (ARMS) است. این شاخص باعث از میان رفتن نوسانات زیاد قیمتی در بازار می شود.

با گذشت یک سال از آغاز انتشار این شاخص در سال ۱۹۸۱ میزان نوسانات حساب گونه سالیانه آن به ۶/۲ درصد کاهش یافت.

این در حالی است که نوسانات حساب گونه قیمت شاخص CMT (نرخ سر رسیده ثابت اسناد اعتباری بانک مرکزی آمریکا) در آن مدت ۲۰ درصد بوده است .

شاخص (COFI) یک نوع نرخ بهره نیست . در واقع این شاخص باز تاب متوسط بهره پرداخت شده توسط مؤسسات پس انداز به منابع مالی سپرده در آنها در یک دوره خاص ، سپرده های موجود در حساب های پس انداز و جاری از جمله گواهی سپرده، موجودی های دفترچه حساب های پس انداز و حسابهای معاملاتی (Tran action) به عنوان ابتدایی ترین منابع مالی بانکها و مؤسسات پس انداز است.

به طور کلی علاوه بر شاخص LIBOR ، شاخص های ARMD و 11 th Distich Cost of fund شاخص هایی هستند که به عنوان یک حاشیه احتیاطی (Margin) بر میزان نرخ بهره سپرده در بانک های اروپایی افزوده می شود . به طور مثال لایبور برای سپرده یک ماهه ۸۷/۱ درصد است که به علاوه ۲/۲۵ درصد نرخ حاشیه احتیاطی margin با اندکی کاهش به رقمی برابر بت ۴/۱۱ درصد میرسد .

حداکثر نرخ بهره در این برنامه ۱۳ درصد است. بیشترین پرداخت ماهیانه نیز می تواند تا حد ۷/۵ درصد در حدود یک سال افزایش یابد. وام گیرندگان به سه طریق می توانند تسهیلات دریافتی را باز پرداخت کنند . اول این که با احتساب میزان استهلاک کامل سرمایه و سود آن را ماهانه پردازند ، این روش طی ۳۰ سال گذشته اجرا شده است.

در روش دوم باز پرداخت کمترین نرخ ۲/۹۵ درصد با احتساب استهلاک سرمایه منفی (عدم باز پرداخت سود تسهیلات که در نهایت منجر به افزایش بدهی می شود) صورت می گیرد. در این صورت حداکثر نرخ سود ماهانه ۷/۵ درصد از وام گیرنده دریافت می شود، ضمن این که نرخ بهره به سرعت افزایش می یابد و دوباره ممکن است وضعیتی پیش آید که نرخ بهره منفی شود و ترازو وام افزایش یابد.

در روش سوم تنها با پرداخت کمترین درصد سود، صرفاً مبلغی را به عنوان سود در اختیار داشتن میزان مشخص وام می پردازد اما در پایان دوره باید اصل پول را برگرداند (از میزان وام در پایان دوره باید اصل پول را برگرداند) (از میزان وام در پایان چیزی کم نمی شود). نرخ لایبور در طول ۱۰ سال گذشته به طور متوسط ۴/۸۷ درصد بوده است اما این نرخ نیز گاهی دچار نوسان شده است، به طور مثال در سال ۱۹۹۴ یک درصد به آن افزوده شد . بررسی آمارها به طور تجربی نشان داده است که نرخ لایبور به طور مستقیم از نرخ بهره کوتاه مدت بانک مرکزی آمریکا تاثیر پذیرفته است .

در یک گراف شاخص نرخ ۶ ماهه لایبور ، شاخص نرخ بهره یکساله سپرده در خزانه داری آمریکا (CMT) و شاخص نرخ بلوک ۱۱ گانه هزینه سرمایه بانک های بزرگ و موسسات مالی پس انداز و سپرده گذاری (11 th District COFI) از ژانویه سال ۱۹۹۰ تا آگوست ۲۰۰۵ به تصویر کشیده شده است.

ردیف	سال	نرخ یک ماهه	نرخ ۳ ماهه	نرخ ۶ ماهه	نرخ یک ساله
۱	۲۰۰ دسامبر	۶/۵۶۵	۶/۴۰۳	۶/۲۰۸	۵/۹۹۸
۲	۲۰۰۱ ژانویه	۵/۶۲۲	۵/۵۱۸	۵/۳۶۱	۵/۲۸۴
۳	۲۰۰۱ دسامبر	۱/۸۷۶	۱/۸۸۳	۱/۹۸۳	۲/۴۴۵
۴	۲۰۰۲ ژانویه	۱/۸۲۹	۱/۸۶۲	۱/۹۸۹	۲/۴۲۰
۵	۲۰۰۲ دسامبر	۱/۳۸۲	۱/۳۸۳	۱/۳۸۳	۱/۴۴۷
۶	۲۰۰۳ ژانویه	۱/۳۳۹	۱/۳۴۸	۱/۳۵۳	۱/۴۷۷
۷	۲۰۰۳ دسامبر	۱/۱۱۹	۱/۱۵۷	۱/۲۱۹	۱/۲۰۳
۸	۲۰۰۴ ژانویه	۱/۰۹۸	۱/۱۳۲	۱/۲۱۰	۱/۴۶۰
۹	۲۰۰۴ دسامبر	۲/۴۱۷	۲/۵۵۸	۲/۷۷۵	۳/۱۰۰
۱۰	۲۰۰۵ ژانویه	۲/۵۸۹	۲/۷۴۳	۲/۹۵۸	۳/۲۷۱
۱۱	۲۰۰۵ دسامبر	۴/۰۸۸	۴/۲۵۲	۴/۴۴۶	۴/۶۷۶

منابع :

Fanniema . cim . Mortgage – x

Erate . Nowhomesource . com